

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ЭНЕРГЕТИКЭМ ХЭХЪОНЫГЪЭ РАГЪЭШЫШТ

Адыгэ Республикэм и Президенттэу Тхьаклушынэ Аслъан Адыгэ Республикэм и Лыхъоу Урысые Федерацием и Президент дэж ренэу шыпэм иунэу Москва дэтым шэклогъум и 9-м энергетикэм зинвестициехэр кыхъызылхъан зылгэкышхэм зэлуклэгъу щадырилагъ. Мы зэлуклэгъум хэлэжъагъэх ЗАО-у «Атомнэ энергетикэм ифинанс-производственнэ компание» идиректорхэм ясовет итхьаматэу Усман Масавыр, ЗАО-у «Вектор ВИ» игенеральнэ директорэу Андрей Рыжковыр, ЗАО-у «Кошхэблэ ТЭС-1»-м игенеральнэ директорэу Алексей Тян, ЗАО-у «Инвестициехэмрэ энергетикэмрэ» зыфилорэм игенераль-

нэ директорэу Павел Суетиныр, Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкIэ иминистрэу Лыхъэс Махьмуд.

Кошхэблэ районым теплоэлектростанцие шыгъэпсыгъэным фэгъэхыгъэ инвестпроектим игъэцэкIэнкIэ зээзгыныгъэу блэкIыгъэ илъэсым Шъачэ шыклогъэ инвестиционнэ форумым зыщыкIэтхэгъэхэм зэхъоклыныгъэ фэшIыгъэным ехьылIэгъэ Iофыгъом мыщ шытегушылагъэх. Усман Масавым Адыгеим и Президент кыриIуагъ зээзгыныгъэм джыри зэ хэплэжъынхэу, ащ нахъ зырагъэушгъомбгунэу. «ЭлектростанциитIу зэрэтшышхэм нэмыкIэу, ахэм къапэлулъ чIыпIэхэм мэ-

къумэщ проектхэр ащыдгъэпсынхэу итэхъухъэ», — кыIуагъ ЗАО-у «Атомнэ энергетикэм ифинанс-производственнэ компание» идиректорхэм ясовет итхьаматэ.

— Адыгеим промышленнэ, аграрнэ, турист-рекреационнэ амал инхэр иIэх, тиреспубликэ удэлэжъэныр фэдэу зэрэщытыр нэрылэгъу, — хигъэунэфыкIыгъ Тхьаклушынэ Аслъан. — Инвесторхэм ямылкъу кытхалхъаным пае ищыкIэгъэ амалхэр зетхьагъэх, шэпхэ-правовой базэ дэгъу тI, къэралыгъо гарантиехэмрэ преференциехэмрэ ахэм ятэгъэгъоты. Инвесторым икапитал зыхилхъан ыкIи ащ фэдэ кызыщыригъэшIын ылтэкIышхт

лъэныкъохэр тэ тIлэх. Ахэр АПК-р, промышленностыр ыкIи туризмэр ары. Энергетикэм хэхъоныгъэ ышIынымкIи амал инхэр тIлэхэу сэлъытэ.

Кошхэблэ районым инвестпроектыр шыгъэцэкIэгъэным республикэм иIэшхъэтетхэм акIуачIэ зэрэрахьылIэрэр Адыгэ Республикэм и Президент хигъэунэфыкIыгъ. Сыда плэмэ Теуцожь, Шэуджэн районхэм афэдэу мы муниципальнэ образованиери инвестициехэм афэныкIу.

Зэлуклэгъум хэлэжъагъэхэр ыпшэкIэ зигугъу кэтшыгъэ зээзгыныгъэу зыкIэтхэштхэм епхыгъэ Iофыгъохэм атегушылагъэх. ЭлектростанциитIумэ анэмыкIэу Кошхэблэ районым

фэбапIэхэмрэ тхьачэтхэр зышахушхт фермэрэ шагъэпсынэу рахъухъэ. ПстэумкIи евро миллион 50 фэдиз ахэм ягъэпсын тефэшт. «ЭнергетикэмкIэ тищыкIэгъэшт специалист закъохэр ары къедгъэблэгъэштхэр, адрэ IофшIэпIэ чIыплэхэм республикэм шыпсэхэрэр ащылэжъэштх», — кыIуагъ Андрей Рыжковым. Адыгэ Республикэм и Президент тиреспубликэ кызыгъэзэжыкIэ, тхьэмафэу кыхъащтым зээзгыныгъэм Iоф дашIэжъынэу рахъухъагъ.

Адыгэ Республикэм
и Президент
ипресс-кIулыкIу

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

ШЭКИОГЪУМ И 10-р — МИЛИЦИЕМ И МАФ

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ иорганхэм яIофышIэхэу, яветеранхэу лытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым — милицием и Мафэ фэшI тыгу кыддэлэу тышгугъэгъушIо!

Хабзэмрэ рэхъатныгъэмрэ амыкIонхэм уфэлэжъэныр пшъэрылгъышхэу щыт, цыфхэми, хэгъэгъуми, законми апашхъэ ащкIэ пшъэдэкIыжъ ин цыохы. Урысые обществэм сыд фэдэ лэхъани милицие кIулыкIум хэтхэр лыхъужьыныгъэу, псэмыблэжъыныгъэу кызыхагъафэрэмкIэ, япшъэрылгъ зэрэфэшIыпкIэхэмкIэ сыдигъуи щысэтхыпIэу щытыгъэх.

Урысые милицием ихэбзэ шIагъохэр лъагъэкIуатхэзэ, Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ иорганхэм яIофышIэхэр бзэдэжIагъэхэм пхъашэу апэуцужьых, общественнэ рэхъатныгъэр къагъэгъунэ, демократическэ къэралыгъом итеклоныгъэхэр къаухъумэх, регионым зыпкIытыныгъэ илъыным, законным общественнэ цыIэныгъэм илъэныкъо пстэуми апшъэрэ чIыпIэ ащиубытыным ялахышIу хашиIыхъэ. ШъуилофшIэнкIэ анахъ шъхьалэр нэгъырэ нэгъырэ икон-

ституционнэ фитыныгъэхэмрэ шъхьафитыныгъэхэмрэ якъэгъэгъунэн дэх имыIэу шъузэрэфэлажъэрэр ары.

МВД-м иветеранхэу урысые милицием итарихъ нэкIубгъо дэгъубэ хэзытхэгъэхэм шъхьафэу тафэгъушIо. Лыхъужьэу шъузэрэзекIоцIыгъэм, шъуисэнэхъат хэшIыкIышхэу зэрэфышIуиIагъэм, шъуикIулыкIу пшъэрылгъэр еIолIэнчъэу зэрэжъугъэцэкIэ-цIыгъэхэм афэшI тхьашъугъэгъэпсэу шъотIо!

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ иорганхэм яIофышIэхэми, яветеранхэми псауныгъэ пытэ, насып, цыIэкIэ-псэукIэ дэгъу яIэнэу, мамырэу псэунхэу, Адыгэ Республикэм, зэдыти Хэгъэгъушхэу Урысые Федерацием и апэе якIулыкIу тапэкIи гъэхъагъэхэр цашиIынхэу тафэлъаIо!

Адыгэ Республикэм и Президенттэу
ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

Адыгэ Республикэм и Президент и Указ

ШытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм
изаслуженнэ юрист» зыфилорэр
А. Къ. Лыхъэтыкъом
фэгъэшъошэгъэным ехьылIагъ

Законностымрэ правопорядкэмрэ ягъэпытэнкIэ гъэхъагъэхэр зеришIыгъэхэм, илъэсыбэ хъугъэу Iоф зеришIэрэм афэшI шытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфилорэр.

Лыхъэтыкъо Аскэр Къэсэй ыкъом — Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэ — криминальнэ милицием иапшэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Президенттэу
ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 8, 2010-рэ илъэс
N 119

Юф зэрэздэшлэщтым тегушылагъэх

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхыаклушынэ Аслъан ООО-у «Еврохим» зыфиорэм игенеральнэ директорэу Дмитрий Стреженовым мы мафэхэм юфшлэгъу зэлуклэгъу дырилагъ. Республикэмрэ зигугъу къэтшыгъэ компаниемрэ зэрэздэшлэжъэнхэ алъэкышт лъэныкъохэм бгъуитлур атегушылагъ.

Урысыем ыкIи IэкIыб къэралыгъо благъэхэм апае чыгъэшлур анахыбзэу къыдзэыгъэкIырэ компаниехэм «Еврохим» ащыщ. Ащ предприятии 5 ылэ ильэу Юф ешIэ, ахэм зэу ащыщ Краснодар краим ит къалэу Шытхалэ дэтыр. Д.Стреженовым къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, предприятиер республикэм зэрэпблагъэм бгъуитлур шлуагъэ къафыхын ылъэкIышт. Компанием планэу илэхэм къадыхалыгъэ Адыгеим гъэстыныпхъэ шхуантIэр къызыщычIэпщын плъэкIышт чыплэу илэхэм ащыщхэм ащэфын.

— Газым икычIэщын фэгъэзэгъэщт предприятием ибазэ илэхэм къыкIоцI дгъэпсыным тыпылгышт. Юфхэр дэгъоу зызэпфэхэкIэ, 2011-рэ илэхэм ыкIэхэм, 2012-рэ илэхэм икыхъэгъумэ аджэ газ къычIэщыплэхэр тыубырыуштых ыкIи къыкIэ-

лъыкIорэ илэхэм 5-м къыкIоцI гъэстыныпхъэ шхуантIэр къызыщычIэщышт чыплэкIэм епхыгъэ программэр щылэныгъэм щыпхырытщышт, — къылуагъ ООО-у «Еврохим» игенеральнэ директор.

Илэхэм къыкIоцI газыр зэрэклоштым иплан гъэпсыгъэ хуышт, республикэм хэхъоныгъэхэр ышлынхэмкIэ ащ амалышлурхэр къытыштых.

ЯтIонэрэ проектэу компанием илэр чыгъэшлур икыдэгъэкIын фэгъэзэгъэ заводэу Шытхалэ дэтым ипроиоводствэ хэгъэхъогъэныр ары. Ащ ишлуагъэкIэ 2015-рэ илэхэм ехуыллэу чыгъэшлур лъэпкъэу зэкIэ щылэхэр мы заводым къыдигъэкIыхъэ ышлышт.

— Мэкъумэщ хызмэтым ылъэныкъокIэ Адыгеим зэпхыныгъэ пытэхэр дытилэнхэ тлэкIышт, ащ да-

кIоу лэжыгъэу республикэм къыщыхыжырэм хэгъэхъогъэным ыкIи чыгум изытет нахышлур шыгъэным япхыгъэ Юфыгъохэри зэшIотхынхэ тлэкIышт, — къылуагъ Дмитрий Стреженовым.

Компанием къыхыгъэ предложенихэр АР-м и Президент шлогъэшлэгъоны хуыгъэх.

— Мыщ фэдэ проектхэм яшлуагъэкIэ республикэм иэкономикэ хэхъоныгъэхэр зэришIыхэрэм дакIоу, тилыфхэм ящылэкIэ-псэкIэ нахышлур шыгъэным фэлэжъэх, — къылуагъ Тхыаклушынэ Аслъан. — Регионым иэкологие зэщызымыгъэкIорэ предложениеу инвесторхэм къахыхэрэм тахэплэным ыкIи адедгъэштэным тыфэхъазыр.

Шытхалэ дэт предприятием Адыгеим иэкологие иягъэу къекIырэр зэгъэшлэгъэным пае мониторинг зэхашэнэу бгъуитлур зэзэгъыгъэ. ЗэрагъэнэфагъэмкIэ, компанием ипециалистхэр шIэхэу республикэм къэкIоштых.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкъу.

БЭРЭТЭРЭ Аскэр Сэфэрбый ыкъор

Бэрэ зэсымаджэм ыуж дунаим ехыжыгъэ Бэрэтэрэ Аскэр Сэфэрбый ыкъор зэхэшкIо дэгъоу зэрэщыгъэр егъаши тшыгъушэщтэп. Илэхэм 80-м ехуу къыгъэшлагъ, унэгъо Iужуу илэу щылэныгъэм гъогу дахэ къыщыкIугъ.

1943-рэ илэхэм фашист техакIохэр тыхэку зырафыжъхэм, колхозым Юф щилэу ыублагъ. Ишэн-зекIуакIэхэр кинхэм апсыхъэхъэ, къоджэ шылакIэр зыпкъ игъэуцожыгъэным хэлэжъагъ. Комсомол организацием исекретарэу, Гъобэкъое къоджэ Советымрэ колхозэу Лениным ыцIэ зыхырымрэ ятхъаматэу щытыгъ. А илэхэм чылэм хэхъоныгъэ инхэр ышлыгъэх.

Адыгэ ашугъэ Теуцожь Цыгъо ыцIэ зыхырымрэ музей, културэм и Унэ, поликлиникэр, колхоз конторэр, гурыт еджаплэм хэт спортзалыр, мастерскойхэр, нэмыкIэхэри чылэм шагъэпсыгъэх. Гъобэкъуае итеплэ зэхъокIыныгъэшлурхэр фэхуыгъэх. Бэрэтэрэ Аскэр дунаим тетифэ ныбжыкIэмэ ягъэсэн, яплун ыгъэгумэкIыштыгъ. Пенсием зэкIом общественнэ Юфыгъомэ чанэу ахэлэжъэщтыгъ. Гъэзетэу «Адыгэ макъэм» къышщылэтыр темэхэр щылэныгъэм къыхэхыгъэхуу щытыгъэх. Гумыпсэфэу илэр къытеофэ цIыфхэм шлу афишлэ шлоигъуагъ. Хэгъэгум политикэу щызэрэхъэрэм зэхъокIыныгъэ фэхуыштыгъэм, цIыфмэ шлушлагъэу ялэр лъэхъэнэ зэблэкIыгъохэм ахэмыкIокIэным, хыаллэу лэжъагъэмэ лъэужэу къагъэнагъэр мыкIодыным, цIыфмэ ящытхуу Iотэгъэным пылгыгъ, ащкIэ тигъэзети бэрэ Iэубытыплэ къызыфишлэу къыхэкIыгъ.

Бэрэтэрэ Аскэр щытхуу фалуагъэм, икъоджэ гупсэу Гъобэкъуае дэхэм лытэныгъэу къыфашыштыгъэм къаушыхъаты шысэ тепхынэу гъогу кин, гъогу шлагъоу къызэрикIугъэр.

«Адыгэ макъэм» иЮфышIэхэр.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр гухэкIышхо щыхъоу Адыгэ Республикэм и Парламент идепутатэу Бэрэтэрэ Талый Аскэр ыкIом фэтхъаусыхэ ятэ идунай зэрихъожыгъэм фэшI.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэ иактерэу ыкIи ирежиссерэу Хыакъуй Аслъан ишъхэгъусэу Нэфсэт игъонэмысэу идунай ыхъожыгъ. Театрэм иЮфышIэхэр щымылэжъым илахыл-благъэхэм гухэкIышхо ащыхъоу афэтхъаусыхэх, унагъом кинэу къекIугъэр дагошчы.

Адыгеим, Краснодар краим, тилъэпкъыгъухэр зыщыпсэурэ хэгъэгумэ ащызэлъашлэу, тигъэзет иныбджэгъушIоу, Лениным иорден, медалэу «Адыгеим и Шытхуэхъэр», нэмыкIэхэри къызыфагъэшшоагъэу Бэрэтэрэ Аскэр Сэфэрбый ыкIом дунай зэрихъожыгъэр лъэшэу тыгу кIео ыкIи илахылхэм, игупсагъэхэм тафэтхъаусыхэ. Тиныбджэгъу шлагъоштыгъэр шлушлагъэу илэхэмкIэ егъаши къытхэтышт.

Гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иЮфышIэхэр гухэкIышхо ащыхъоу фэтхъаусыхэх редактор шхыалэм игуадзэу, пшгъэдэкIыж зыхырэ секретарэу, Урысыем итхакIохэм я Союз хэтэу Хъурмэ Хъусенэ ышэу Аслъан идунай зэрихъожыгъэм фэшI.

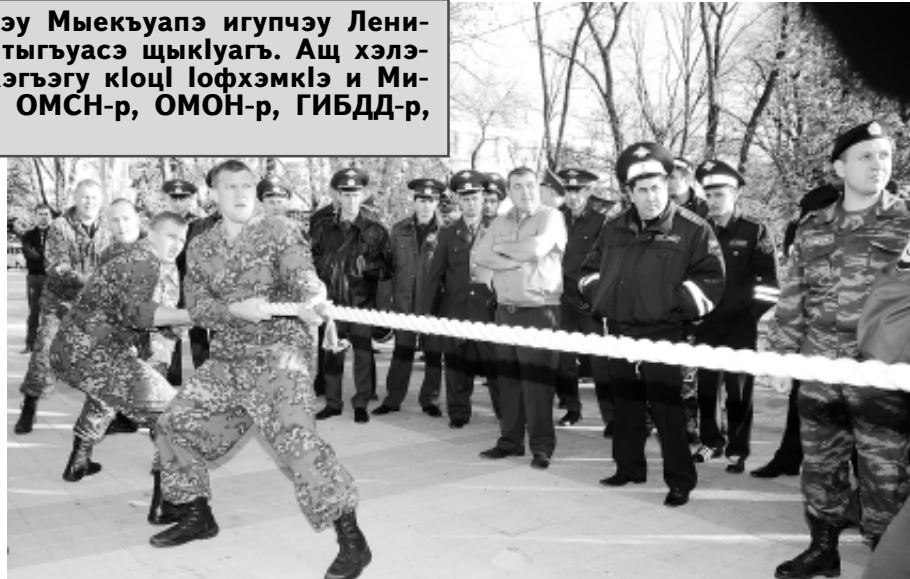
Анахъ лъэшхэр къахэщыгъэх

Милицием и Мафэ илэгъокIэу Мыекъуапэ игупчэу Лениным ыцIэ зыхырым эстафетэ тыгуасэ щыкIуагъ. Ащ хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI ЮфхэмкIэ и Министертвэ иподразделениехэу ОМСН-р, ОМОН-р, ГИБДД-р, ППС-р, ОВО-р.

Хэгъэгъу кIоцI ЮфхэмкIэ министрэм игуадзэу Александр Ермиловым пэублэ псалэу къышIызэ, зэнэкъокIум хэлэжъэхэрэм къафэгущлуагъ. Къулайныгъэу, физическэ ухъазырыныгъэ дэгъоу алэкIэлым тапэкIи хагъахъозэу къулыкъур ахынэу къафэлэлэуагъ.

Эстафетэу зэхашагъэм едзыгъуиплэкIэ щызэнэкъокIугъэх — чъэнымкIэ, кIэпсэ зэпэкъудынымкIэ, хылыгъэ IэтынымкIэ, Iашэр зэхэхыгъэнымкIэ ыкIи зэхэлъхъэжыгъэнымкIэ.

ЧъэнымкIэ ОМОН-м апэрэ чыплэр къыдихыгъ, ОМСН-р ятIонэрэу къэсыжыгъ, ОВО-р ящэнэрэ хуыгъэ. КIэпсэ зэпэкъудынымкIэ ОМСН-р къахэщыгъ, Iашэр зэхэхыгъэнымкIэ, ар угъонжыгъэнымкIэ апэрэ чыплэр аубытыгъ.

ЗэнэкъокIум икIэуххэм къызэргэлъэгъуагъэмкIэ, ОМСН-м апэрэ чыплэр фагъэшшоагъ, гъогу-патруль къулыкъум хэтхэм ятIонэрэ чыплэр къыдахыгъ, ОМОН-м ящэнэрэ чыплэр ыубытыгъ.

ТекIоныгъэр къыдзэыхыгъэхэм Кубокыр, щытхуу тхылыхэр ыкIи медальхэр аратыгъэх.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтыр Ишъынэ Аслъан къытырихыгъ.

Депутатхэм афэраз

Псауныгъэм икызухъумэн фэгъэзэгъэ муниципальнэ учреждениеу «КIэлэцIыкIу санаториеу «Солнышко» зыфилоу къалэу Мыекъуапэ дэтыр мылкъукIэ, техникэкIэ нахъ тегъэпсыхъагъэ хуыным пае Iэпылэгъу зэрэрагъэгъотыгъэм фэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхыаматэу А. Г. Ивановым зэрафэразэр арилуагъ социальнэ политикэмкIэ, псауныгъэм икызухъумэнкIэ ыкIи ветеранхэм яЮфхэмкIэ комитетым итхыаматэу Т.М. Петровым, културэмкIэ, спортымкIэ, СМИ-хэмкIэ ыкIи общественнэ организациехэм зэпхыныгъэ адырIэнымкIэ комитетым итхыаматэу Е. И. Саловым, ащ игуадзэу С. Г. Писмак, джащ фэдэу депутатхэу Г. Н. Сенинымрэ В. Ф. Сороколерэ. Республикэ парламентым идепутатхэу Юф къадзэышIэхэрэри ахэм афэгущлуагъэх.

Митингым къетэгъэблагъэх

КIэлэегъаджэхэм, псауныгъэм икызухъумэнр културэмр афэгъэзэгъэу ЮфышIэхэм ялэжъапкIэ хэгъэхъогъэным пылэ Юфхэр профсоюзхэр ренэу зыфэбанэхэрэм ащышых. Джырэблагъэ Адыгэ Республикэм ипрофсоюзхэм я Федерацие и Совет изичэзыу зэхэсыгъоу рекIокIыгъэм зыщытегушылэгъэ Юфыгъохэм ари ахэтыгъ.

Федеральнэ гупчэм шаштэгъэ унашъом къызэрэщигъэлыагъорэмкIэ, къыхащт илэхэм **бюджетым епхыгъэу лажъэхэрэм ямзэ лэжъапкIэ нахыбэ зэрэхуыштыр проценти 6,5-рэ нылэп (гурытымкIэ — сомэ 400).** Ари къызыхагъэхъонэу агъэнэфэгъэ плалэр илэхэм ия 6-рэ мазэ (мэкъуогъум) къышыублагъэу ары.

Урысыем ипрофсоюзхэр ащ езэгъыхэрэп, ахэр зыкIэдэхэрэр къыхащт илэхэм къышгъэжъагъэу процент 20-м нахъ мымакIэу цIыфхэм ялэжъапкIэ къэлэтыгъэныр ары. А Юфым епхыгъэу советым изэхэсыгъэ Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхыаклушынэ Аслъанрэ Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхыаматэу Анатолий Ивановымрэ афэклорэ джэпсалэхэр шаштагъэх.

ФНИП-м шаштэгъэ унашъом тетэу шэклогъум (ноябрэм) и 10-м зэрэ Урысыеу щырекIокIышт акциери зыфэгъэхыгъэр бюджетникхэм ялэжъапкIэ къыхащт илэхэм процент 15 — 20-кIэ къэлэтыгъэныр ары. Ащ фэгъэхыгъэу гъэсэнныгъэм ыкIи **наукэм, псауныгъэр къзухъумэгъэным, културэм яЮфышIэхэм япрофсоюзхэм яреспубликэ Советхэм шэклогъум и 10-м къалэу Мыекъуапэ митинг щызэхашэ. Ар Мыекъуапэ игупчэу Лениным ыцIэ зыхырым сыхъатыр 13-м щырагъэжъэщт.**

Бюджетым епхыгъэу лажъэхэрэр, зилэжъапкIэ ымыгъэрэзэрэ цIыфхэр ащ къыхэлэжъэнхэу къетэгъэблагъэх.

ГЪОГЪО Хъазрэт.

Адыгэ Республикэм ипрофсоюзхэм я Федерацие итхыаматэ игуадз.

«ШЪУКЪЭУЦУЖЬ! ИКЪУЩТ ХЭКЮДАГЪЭР!»

Джары зэреджагъэхэр шэклогъум и 8-м шылэгъэ митингым. 2005-рэ илээсым кышгегъагъэу шэклогъум ияшэнэр тхаумафэ гъогухэм кьатехухьэрэ авариехэм ахэклаудэхэрэм я Дунэе шлэж мафэ Урысыем шыагъэунэфыкы. Адрэ кьэралыгъохэм афэдэу, авариехэр нахьбэ зэрэхуэхэрэр Урысыеми шылофыгъо шъхьал. Непэ пштэмэ, нэбгырэ минишэм шыщэу мин 25-р гъогухэм кьатехухьэрэ хьугъэ-шлагъэхэм ахэклаудэх. Ар Великобританием, Австрием, США-м шагъэунэфырем фэди 10-кIэ нахьбэ. УзегушпыскIэ, мы такыкьми зыгорэм аварие шыхьугъ, зыгори хэклодэгъэн ыльэкIышт. Арышъ, нэбгырэ ппчъ гулытэныгъэ кызырэхыгъэфэшттым имызакъоу, Iахьыли, ныбджэгъуи, рулым кIэрытIысхьэрэ пстэуми сакъыныгъэ кызыхагъэфэнэу тяджэн фае.

Митингым изэхэщакIохэми а гушпысэр зыдалыгъэу лытэныгъэ зыфашIырэ цыфыбэ кырагъэблэгъагъ. Iофтхьабзэр зезышагъэу, ГИБДД-м иIофышIэу Ларисэ Евенкэм кызырIуагъэу, гъогурыкIоним ини, цыкIуи хэлажээхэшъ, тызыфэсакъыжын фае.

Республикэм инспектор шъхьалэу Лыхэсэ Юрэ статистикэм кытегу-

— Гухэкл нахь мышIэми, авариехэр нахьбэу кызыхэкIыхэрэр, — еIо Лыхэсэ Юрэ, — гъогурыкIоним ишапхьэхэр икьу фэдизэу зэрамышлэхэрэр, псынклэ зеклоньр ныбжыкIэхэм кызырэхыхэрэр, ешъоним зэрэдиыхьыхэрэр арых.

Iофтхьабзэу зэхашагъэм гъогухэм кьатехухьэрэ хьугъэ-шлагъэхэр нахь макIэ шыгъэнхэр, цыфым ишылэныгъэ нахь лъапIэ зэрэщымыIэр ныбжыкIэхэм алъагъэIэсыныр пштэрылъ шъхьалэу илагъ. Къээрэугыи-гъэхэми гушыIэ дэгъубэ кьаIуагъ. Ау ахэм ядэлун, акъыл горэ ахэзыхын фаеу машинэ зезыфэрэ ныбжыкIэ зи ащ кьекIоллагъэн.

— Заом тыIутэу тызэожьын ишыкIагъэн, — еIо АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу КIэрмыт Мухьдинэ, — тиныбжыкIэхэр бэу машинэм екIодылIэхэ хьугъэ. Статистикэу шыIэм, сурэтэу тлэгъухэрэм гур кьагъэцIыкIу. Ащ ушъхьагъубэ иI, тэ, нахьыжхэми, ащ тилажэ хэлъ. Тиджэгухэм аркъыр Iанэм афитетэгъэуцо, кыкIэлъыкIоштым темыгупшысэу. Пэщэ IэнатIэ зылыгъхэм ащышхэми «щысэшIу» машинэ-зефэнымкIэ, гъогурыкIоним ишапхьэхэр аукъонхэмкIэ кьагъэлагъэу. Бэ щысэу кьэпхьын плъэкIыштыр,

Динлэжхэу Шъхьэлэхэ Батмызэ, Александр Старченкэр Iофыгъом ыгъэгумэкIэхэу ктэгущылагъэх. НыбжыкIэгъу уахьтэм нахь тхагъэ цыфым кызыремыкIурэр, ау кIэлакIэхэм цыфыпсэм уасэ зэрэфамышIырэр кьаIуагъ. Пкыгъом лъэшэу уфэлэныр кызытебгъакIо хьуштэп, а пкыгъор машинэр ары. Мыджэгъуалэу, ащ шIуагъэ кыхьэу урызеклоним ныбжыкIэхэм язэхэшIыкI нэсын фае.

Ны-тыхэм шIухьафтын лъапIэ ясабий фашIы кьашIошIызэ, автомобилыр афашэфы. Адрэхэм IэшIэхэу кьалэкIэфэгъэ машинэм зитIысхьэхэкIэ, гъогури ащэфыгъэу кьащэхэу. «Сэ мы чIыгум сыкышыхьэгъэшъ, адрэ кьачгъэрэр дэрэх» зыIохэрэми талокIэ. Ахьщэ ралъхьэшъ зэнэкъокъу зэхашъ, нахь псынклэу кьэсыжыштымкIэ е нахь лъэшэу зыкьэзыгъэчэрэгъуштымкIэ. Ащ екIодылIэрэр бэдэд.

Лажэ зIлэу кыхэбгъэщышхэм ащыш милицием иIофышIэ дэдэхэри. Бэрэ кыхэкIы ешъуагъэхэу рулым ахэр кIэрысхэу. КъулыкIур ахьы зыхьукIэ, щынэгъо чIыпIэр кыхьахьшъ мэуцух. Ащ ыпкь кыкIыкIэ машинэхэр зэутэкIыхэу кыхэкIы.

Хэти гукъао щэрэмыхэу, ау тилъэкъ макIэ тыфэсакъынэу тшIэрэп. Тызэжыгъэушъыижъ, тызэфэжыгъэсакъыжъ! Хэти гъогу техьэрэм ыгу кьэрэгъэкIых иунагъо исэу кьэжэрэ ны-тыхэр, сабийхэр, кьыпэблагъэу шIу зылыгъэхэрэр. Рулым кIэрытIысхьэу ежъэрэм игъогу Тхьэм нэфы ешI!

Митингым кьекIоллагъэхэм ащышхэм яеплъыкIэхэми защыдгъэгъозагъ.

ХЪАХЪУРЭТЭ Адам, Тэхьутэ-мыкьуае кыкIыгъ:

— Сэ рулым илээс 30 хьугъэу сыкIэрыс, хэукъоныгъэ гори сымышIыгъэу слонэп, ау тэ тилъэхьан уемыджагъэу правэ кьыдэпхыштыгъэп. Iофтхьабзэм мэхьанэ имыIэу щытэп, ащ шIуагъэ кыхьышъ. Авариехэр кызыхэкIэу слытэрэр мышIэныгъэр ары. ХэкIыпIэу шыIэр хабзэр гъэлъэшыгъэныр ары.

ЕУТЫХ Юр, Тэхьутэмыкьуае кыкIыгъ:

— Охьтэ гъэнэфагъэкIэ узэкIэлэбжэмэ, тэ тичыли тхьэлъIушхо шылагъ. Ащ динлэжхэри, ныбжыкIаби кьекIоллагъагъэх. Гъогухэм атехухьэрэ авариехэр нахь макIэ шыгъэнхэм ар фэгъэхьыгъагъ. ЗэхьокIыныгъэшхо Iофыгъом фэхьугъэу плытэп плъэкIыштэп, ау тIэкIу нахь Iэсагъэх. Псынклэу зэшIопхын Iофэу ар щытэп. Бэрэ ныбжыкIэхэр уугъойхэзэ, уадэгущыIэн фае.

Нэбгырабэу гушыIэгъу тызыфэхьугъэмэ ацIэхэр кьытаIуагъэн, ау яеплъыкIэхэм шъхьэихыгъэу ташагъэгъозагъ. Мы Iофтхьабзэми ишIуагъэ кьэмыкIоштэу, кьаIогъэ пстэури джа чIыпIэм кызырэхыштыр кыхагъэщыгъ. МылыкIу зылэкIэлъ ны-тыхэм ащышхэм ясабийхэр зэрагъэуташьохэрэр, IэнатIэ зылыгъхэм гъогурыкIоним ишапхьэхэр зэрау-кьохэрэр авариехэм лъапсэ афэхьух. Гъогум уфэсакъын фае нахь, о кьыпфэсакъыштытэп. ГъогурыкIоним хэлажээхэрэм культурэ ахэ-ллын, зэфагъэкIотэжыын фае. Джь-рэкIэ тэ ар тилэп.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр зэхыхьэм Iэшъынэ Ас-лъан кышчытырихыгъэх.

щыIэзэ, мы аужырэ илээситфым кыкIоцI Адыгеим игъогухэм атехухьэгъэ авариехэм нэбгырэ 3635-мэ шъобжхэр зэрэхыхыгъэр, нэбгырэ 625-рэ зэрэхэклодагъэр кьыIуагъ. Ахэр дэгъэзыжыгъэнхэм, тхьамыкIагъоу тигъогухэм атехухьэхэрэр нахь макIэ шыгъэнхэм пае кьэралыгъо пашэхэми ренэу унэшэу пытэхэр кьыдагъэкIых, гъогурыкIоньр щынэгъончъэным фэбанэхэзэ, амалхэм яусэх.

ау хэти ежъ ышъхэ кышчыригъа-жэу игупшысакIэ зблхьымэ, узэушъыижыкIэ ары ишIуагъэ кызы-кIоштыр. Сэ илээс пчъагъэ хьугъэ сыземышъорэр, шыпкьэ, куп ухэ-сэу демыгъэштэныр псынклэгъоп. Арэу щытми, неушъыр мафэм сишъхэ тель. Анахь шъхьалэу непэ пхы-рытшын фаер псауныгъэм зэрар езы-хьэр шыкIэхэр шыгъэзыгъэнхэр ары. Армырмэ, неушър мафэ тилэ-штытэп.

НЫБЖЫКІЭ

Тарихъым щыщ нэкIубгъохэр

Зэрэдунаеу ныбжыкIэхэм я Мафэ шэклогум и 10-м щыхагъэунэфыкIы. Ар Дунэе ныбжыкIэ демократическэ федерациер загъэпсыгъэм тефэу агъэнэфагъ. 1945-рэ ильэсым чъэпыогум и 29-м кыицегъэжыгъэу шэклогум и 10-м нэс Дунэе ныбжыкIэ конференциеу Лондон щылагъэм ар щаухъсыгъ.

ЯтIонэрэ дунэе заом ильэхъан фашизмэм нэуцужьхъэ ныбжыкIэхэм я Дунэе совет мы тарихъ конференциер зэхещ. Ащ апэрэу лъэпкэ зэфэшхъафхэр зыхэт ныбжыкIэ движениехэм ялIыкIохэр кыищызэрэуогъэх. Политикэм, диным алъэныкIохэр гукъэкI зэфэшхъафхэр зIэгъэ ныбжыкIэ миллион 30 фэдиз, лъэпкэ 63-м ехъу хэлэжыгъ.

Джащ кыицегъэжыгъэу ныбжыкIэ организациехэм ялъэпкэ зыкIыныгъэ лъэпкэ демократическэ ныбжыкIэ движением игупчэ хъугъэ. Динэу алъэжыгъэм, лъэпкэу зыщыцхэм ямылIытыгъэу, дунаим иныбжыкIэхэр зэрехых.

Дунэе ныбжыкIэ демократическэ федерацием иныбжыкIэхэр мамырныгъэм, лъэпкхэр шхъафитыхэм, фашизмэм нэуцужьынхэм, ныбжыкIэ чанхэр зэкъоуцонхэм апылIых.

КЪЫХЭТЫУТЫГЪЭХЭМ КЪАРАУАЛІЭРЭР

Ным исаугъэт агъэуцуным дырагъаштэ

Ныр тэгъэлъапIэ. Ным илэшIугъэрэ игуфэбагъэрэ щылэныгъэм щызэхэтэшIэ. Ащ игупшысэ, игъэсептхыдэ, игущыIэ фабэхэр пщыгъупшэхэрэп, узыхэт лъэхъаным ренэу угу кыицэкIыжыкIы, шыогъэфедэх. Ным исаугъэт Мыекъуапэ щыгъэуцугъэным фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр тигъзет зауэрэ кыиуытыгъэх. Ащ ехылагъэу цыфхэм зафэдгъэагъ, яеплIыкIэхэм защыдгъэгъозагъ.

ШышхъэлIу Рузан, Нэшукъуае щэпсэу:

— Ным исаугъэт агъэуцу ашIоигъоу «Адыгэ макъэм» кыизэрэхиутыгъэр дэгъу. Ным исабыйхэм апае ыгу ихыкIырэр къэлогъуай. ИшIулъэгъэрэ игукIэгъэрэ гъунэнч. Щылэныгъэм Ным кыиуыгъоу щызэпичырэмкIэ саугъэт фэгъэуцуныр тефэ. Ащ инэпэплI цыфыбэ зыщызэрэугъоирэ чIыплэм щытымэ нахышIу. НыбжыкIэхэм Ныр агъэлъэпIэным нахь фицэнхэ фэдэу кыищэхъу.

Къэзэнэ Юсыф, Мыекъуапэ щэпсэу:

— Ным иобраз лъэпкым, къэралыгъом шIулъэгъоу афашIырэм фагъадэ. Ахэр зэпхыгъэхэщ, Ным исаугъэт бгъэуцумэ дэгъу. Ар зыдэщытыщтым, зэрэшIыгъэщтым мэхъанэшхо иI. Гупшысэгъуае, тхъамыкIэу, тхъаусыхъу, ышхъэ егъэзыхыгъэу пшыI хъухэщтэп. ЫкIыбкIэ къарыу зэрэщыIэр, ылэжыгъэ кIуачIэр, цыфмэ аритыгъэр ыпэкIэ агъэфедэн зэралъэкIышт нэплъэгъу гугъэр илэн фаеу сеплIы. ТхакIохэм, заом хэкIодагъэхэм, нэмыкIхэм афагъэуцугъэ саугъэтхэм агобгъэуцоныр къемыкIоу кыищэхъу.

МэрэтыкIо Анзор, ТIуапсэ щэпсэу:

— Ным исаугъэт хушхъафыкIыгъэу, уекIолэнкIи шIуашэу, пчэгур инэу къэгъагъэхэмкIэ гъэкIэрэкIагъэу санэлIу къеуцо. Ар къэзэрэщыгъэхэм якIуапIэу, дзэм дащыхэрэр рашалIэхэу, гушIуагъом ичIыплIэу щытын фае. Ащ ишIын мылIу тефэщт. ЗэкIэмэ анахь дэгъур лъэкI зIлэ цыфхэм, Адыгеим щыпсэурэ унагъомэ яамал елIытыгъэу ахъщэ къатэу, имыкIумэ хабзэр IэпыIэгъу къафэхъунэу пшIымэ нахышIу. Шхъадж ежэ икIарыу ащ зэрэхэлъыр ышIэу, къаухъумэн, агъэлъэпIэн алъэкIынуэ егъэшIэрэ тамыгъэу щытын фае.

ЛышIлэкIо Ларис, Мыекъуапэ щэпсэу:

— Сэ сиеплIыкIэкIэ, Ным исаугъэт агъэуцунэу зигукъэкIым гупшысэ куу кIоцIыль. Щыфым ищылэныгъэ Ныр ары лъызыгъэкIуатэрэр. Ары зэкIэми апэлутыр. Сабыир епIу, унагъори ылыгъ. Арышхъ, саугъэт фэгъэуцунэу тефэ. Ар къэлэ гъунэм е къогу горэм щыбгъэуцумэ, имэхъанэ къелIыхыщт фэдэу кыищIлошIы. ХъакIэхэри, къэлэдэххэри паркыр ары нахыбэу зыдакIохэрэр. Ащ зэкIэми щалъэгъушт, кIэлъырыхъащтых, сурэтхэр зыщытырарагъэхыштых. Ным исаугъэт лъэпкэ нэчанэхэр кыищэхъу агъэпсымэ дэгъу.

ЩысэтехыпIэ афэхъунхэу

Адыгэ Республикэм ныбжыкIэ ИофхэмкIэ и Комитет ипащэу Къэрэтэбэнэ Мыхъамодэ ныбжыкIэхэм я Дунэе мафэ ехъулIэу гуицIэгъу тыфэхъугъ. Иоф зишIэрэ уахътэм кыицIоцI пшIэрылIэу зыфигъэуцужьыгъэхэр кыидэхъугъэхэм, джыри Иоф зыдэпшIэн фадэхэм, гумэкIыгъоу щылэхэм къатедгъэуцылагъ.

игупчэхэр тилэхэми, ащ фэдэ с и с т е - мэм ты т е х а - жьыным ты п э - ч ы ж ь . Аужырэ и л ь э с 20-рпштэмэ, чыжъэу ты

къарыкIыгъэхэу Мыекъуапэ щеджэрэ студентхэр. ЗышIогъэшIэгъонхэр зэкIэри къэтэгъэблагъэх.

— Политикэм, общественнэ щылакIэм, литературэм, искусствэм, спортым чанэу закыищызыгъэлъэгъорэ ныбжыкIэхэр мымакIэу тилэх. Ахэм комитетым сьдэуцтэу ишIуагъэ аригъэ-кIыра?

— Мыхъамод, ильэсныкъом тIэкIу ехъугъэу комитетым урипащ. А уахътэм кыицIоцI ныбжыкIэ ИофыгъохэмкIэ анахъу сыда кыищудэхъугъэр?

— Типащэхэм тигупшысэхэм, тигухэлъхэм къадырагъашти, къэкIорэ ильэсым бюджетым къытфыхагъэкIынуэ щытыгъэм хагъэхъуагъ. Ащ амал кыитытыгъ Иофтхэбзэ 11 тиIофшIэн джыри кыищыдэтлIыгътэнэу. Ахэм ащыщ дзэ-тарихъ кIакохэр зышIыхэрэм яфестиваль. Ащ зэрэ Урысыеу кыищэдгъэлэжъэнэу тэгугъэ. ТиныбжыкIэмэ ялэпэлэсэныгъэ, якIулайныгъэ зэкIэми ядгъэшIэныр типшъэрылI. Къэбар лъыгъэлэс амалхэр хэмыгъэу ар гъэцэкIэгъуае. Джыдэдэм Интернетыр ары къэбархэр кыищэрагырэр. Ащ амалэу илэр тэри тымыгъэфедэ хъуштэп. НыбжыкIэ информационнэ портал кыищыгъэу иIофшIэн ригъэжъэным тыдэлажъэ. ЩысэтехыпIэ афэхъунхэр ныбжыкIэхэр тилэх. Ахэр зэрэдунаеу ядгъэлъэгъунхэр типшъэрылI. Порталым ишIуагъэкIэ Адыгеир зышIогъэшIэгъонхэм нэлIуасэ нахь зыфашIын, къэбар зэфэшхъафхэр кыищыIэкIагъэхъанхэ алъэкIышт.

— Къэралыгъом ныбжыкIэхэм ыналэ зратыригъэтырэмкIэ о уилъэхъанрэ джырэ лъэхъанрэ зэбгъапишхэу кыищэкIыгъа? Сыда зэрэзетекIыхэрэр?

— Сэ силъэхъан пионер лъэхъаныгъ. Зэрэкъэралыгъоу системэ илэу «октябретэм», «пионерым», «комсомолым» ныбжыкIэхэр, аныбжэ елIытыгъэу, къарашалIэщтыгъэх. КIэлэцIыкIу творчествэм

лъыкIотагъэу сэлъытэ. Тикъэралыгъо илэшхъэтет кыищегъэжыгъэу ныбжыкIэ политикэм ыуж итых. НыбжыкIэхэр бэу зэкIодылIэщтыгъэхэ джэгупIэ чIыпIабэ зэфашIыгъ, шIон пытэхэм, тутыным ящэн зэхъокIыныгъэхэр фашIыгъэх. Наркоманием иягъэу къақIорэм нахыбэу тегушылэхэ хъугъэх. Къэралыгъом имызакъоу, зэкIэми тызэкъотэу Иоф тшIэмэ дэгъу. Тэри ныбжыкIэхэм шэн дэйхэм защаухъумэнхэм тыкIызыщаджэрэ Иофтхыабзэхэр бэрэ зэхэтэхх.

— НыбжыкIэхэм тарихыгъ ашIэным сьд фэдэ еплIыкIа фыуилэр?

— ЕджапIэмрэ унагъомрэ шIэныгъэр къащэжъэ. Ащ емылIытыгъэу, тхакIоми, кIэлэегъаджэми, кинофильмэхэр те-зыыххэрэми, къэбар лъыгъэлэс амалхэми ялахь халъхъанэу щыт. Лъэпкым итарихъ унагъоми ушытегушылэн плъэкIышт.

— Шэклогум и 4-м лъэпкэхэм языкIыныгъэ хэдгъэунэфыкIыгъ. Мы мафэм сьд фэдэ еплIыкIа комитетым фыуилэр?

— Джыдэдэм нахь узытегушылэн фэе гумэкIыгъоу къэуцурэр лъэпкэхэм язэфыщытыкI. ТиныбжыкIэхэм къагурылон фае лъэпкэхэм азыфагу зэгурьIоныгъэ илэмэ, къэралыгъор зэрэлъэшыр, цыфхэр зэдэлэпылэжъхэмэ, уасэ зэриIэр. Мы мафэм фэгъэхыгъэу лъэпкэ зэфэшхъафхэм ящылэкIэ-псэукIэ кыищыцагъэлъэгъошт ныбжыкIэ фестивал зэхэтэщ. Шэклогум и 10-м кыищегъэжыгъэу и 12-м нэс ар кIошт. Ащ хэлэжъэщтых IэкIыб къэралыгъохэм

— Тэ зырызэу хэти тыдэлэпылэн тлэкIырп. Ащ фэдэ цыфхэр зэхэхэхэм тэгъақIох, Адыгеим ышIэкIэ зыкыагъэлъэгъон амал ятэты.

— Мыхъамод, бэмышIэу, гъогухэм къатехъухъэрэ хъугъэ-шIагъэхэм ахэкIуадэхэрэм яшIэжъ Мафэ тефэу, Мыекъуапэ митинг щызэхъащэ. Мыщ фэгъэхыгъэу ныбжыкIэхэм сыда къяпIомэ пшIоигъор?

— НыбжыкIэ емылIытыгъэу, цыфым идунай зыхъожькIэ гукъэошху. Нахь гухэкIыр щылэныгъэр езыгъэжыгъэ ныбжыкIэхэр автомобиль зэутэкIхэм зэрэхэкIуадэхэрэр ары. Рулым кIэлъырысым нэмыкIэу гъогум тетхэм ящылэныгъэ кыищырихъумэщтым зэрэпымылIыкIы тхъамыкIагъор кыищэкIы. Ясабый адрэхэм къахамыгъэщэу аIозэ, ащ кыищэкIыкIоштым емыгупшысэхэу, нытыхэм зиакъыл мыуцугъэ студентым автомобиль кыищэщы. Джы зэрэхъугъэмкIэ, студентым зыкыищэгъэу ары еджапIэм кыищыкIақIорэр. Ахэр тэрэзыIоп. Мыр Иофыгъо кыищырыкIоу щытэп. Общественностым имызакъоу, нытыхэми ясабийхэм аналэ атырагъэтымэ дэгъу. НыбжыкIэхэм щылэныгъэм зыкыищэагъотыным, тишIуагъэ ядгъэкIыным тыпыль.

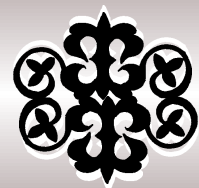
— Тхъауегъэпсэу тинучIэхэм яджэуапхэр кыищэраптыжыгъэмкIэ.

Сурэтым итыр: Къэрэтэбэнэ Мыхъамод.

ЛЪЭОЯННЭХЭР

Зэрэклээгъаджэм имызакъоу...

Клүбэ Саидэ Теуцожь районим ит къуаджэу Очэпшые щыщ. Красно-дар дэт мэкъумэщ колледжым нэмыцыбзэр шарегъэхы. Ащ нэмыклэу «Единэ Россием» и «Гвардие ныбжьыклэ» икътумэу районим щыцэм хэт. Зэхыхэу зэхашхэрэм ахэлажэ, зифошлэн хэшылк физицэхэм щысэ атырехы.

— Сэ сиеплъыкълэ, ныбжьыклэр сыд фэдэрэ Иоф фэбгъэзагъэми, ышлэшун фае. Щыцэхыгъэм дебгаштэу упсэунэу уфаемэ, зыбгъэхуупхэшт, шлэныгъаклэхэр къызлэклэбгъэхыащтых.

Саидэ аужырэ илээсхэм журна-

листикэм шлогъэшлэгъонэу пыль. Район гъээтэу «Теучежские вести» зыфи-лорэм итхыгъэхэр къехъэх. Сэнэхыатим ишпэфхэр къызлэклэгъахъэх.

Игухэлъ къыдэхъуным пыль

Боджэкъо Сусаннэ Мамхыгъэ гурыт еджаплэу N 4-м щеджэ, я 11-рэ клас-сым ис. Еджаклохэм ясовет итхыамат. Мэфэкл Иофтхыабзэхэр еджаплэм щы-зэхашхэрэм пыль. Ащ даклоу, еджэ-ным гъэхыгъэшлэхэр къышгъэлъа-гъох. Пшгъэшгъэ ныбжьыклэр дэгъу дэ-

дэу еджэ. Дышгъэ медальклэ еджаплэр къыухынэу мэгугъэ. Илгъэс къэс ады-габзэмклэ, физикэмклэ, химиемклэ, биологиемклэ, урысыбзэмклэ, хыса-пымклэ зэхашхэрэ олимпиадэхэм ахэла-жэ, хагъэунэфыкырэ чыплэхэр къа-щыдехы. Еджаплэм ыуж Сусаннэ ме-дицинэ сэнэхыатир къызлэклэгъахъанэу фэй, эндокринолог хъу шлоигъу.

— Щыфыр зэрээхэлъым фэгъэ-хыгъэу тхылыбэ сй, — ело Сусан-нэ. — Врач ухъуным пае бэу Иоф зэ-рээдэшлэгъын фаер къызгурэло. Сымаджэр бгъэхужыным, ищылэ-ныгъэ лыбгъэклогъэным шлэныгъэ ку-ухэр ищылэгъэх. Сигухэлъ къыздэ-хъуным сыпыль.

Журналистикэр шлогъэшлэгъон

Надежда Кубатинар Адыгэ къэра-лыгъо университетым экономикэмклэ ифакультет щеджэ. Ныбжьыклэ гъээ-тэу «Студ-Life» зыфилорэм иредатор шхыа, ищылэныгъэ журналистикэм рипхы шлоигъу.

— Колледжым сыщеджэ зэхъум гъээтэр къытфахыщтыгъэ, шлогъэ-шлэгъонэуи седжэщтыгъэ. Джащ къы-щегъэжыгъэу ар зыгъэхызырхэрэм ясатырэ сыхъаным сиклэхопсыщты-гъэ. Сигухэлъ къыздэхъугъэу гъээтэр цыфхэм агу рихынэу тэгъэпы. Къэ-бар гъэшлэгъонхэр къэтэугъоих, — ело Надежда Кубатинам.

Пшгъэшгъэ ныбжьыклэр, Иофэу зы-пылгъэм къыхэкълэу, еджэгъу сы-хъатхэр блигъэкълэу мэхъу. Ащ емылгытыгъэу, еджэнри, гъээтэр игъэхызырыни дэгъоу къыдэхъух. Ныбжьыклэхэм афэгъэхыгъэу къэ-бар гъэшлэгъонхэр, сэнауыгъэ зы-хэлхэр, университетым къыщы-хъухэрэр гъээт нэклубгъохэм къа-рэхъэх.

ПШГЪАШГЪЭХЭМ ЗЫЗЭРАФАПЭРЭМРЭ ЕПЛЪЫКЪИХЭМРЭ

Лъэпкъ хабзэм дырагъаштэмэ дэгъу

Республикэм апишэрэ гъэсэныгъэ зыщызэрагъэгъотырэ еджэпшлэу итыр тиредакция нэмычыжэу щытых. Ахэм аще-джэхэрэр зэрэфнагъэхэр тэлгъэу. Анахъу пшгъэшгъэ ныбжьыклэхэр ащклэ зэнэкъокъухэрэм фэдэу университетым къэкълэх. Мыекъуапэ ихыакълэхэм тистудентхэм яфэпаклэ агъэшлагъоу бэрэ къыхэкълэ. Чыплэу къыздэкълэуагъэхэм къемыкълэу, егъэлыгъащэу зашлэу алгытэ. Мы Иофыгъом фэгъэхыгъэу Адыгэ къэралыгъо университетым адыгэ филологиемрэ культурэмрэкълэ ифакультет икълэзегъаджэу, тарихъ шлэныгъэхэмклэ кандида-тэу, доцентэу Унэрэкъо Мирэ гуыцлэгъу тыфэхъугъ.

— Джы лъэхъанэу тызыхэ-тым шхъаджэ ыгу рихырэ щыгъыныр къыхыхын амал щылэ хъугъэ. Щыфым мылкъоу къылэ-кълэхэрэр зэрэфнагъэхэм фэдэу, зыщалхэрэри зэфышхыафэ. Щы-лэныгъэм диштэу пшгъэшгъэ ныбжьыклэхэм сыдэуицтэу зафа-пэмэ нахышлуа?

— Щыгъыным ишылэклэи, ышгъокли модэм дырагъэштэмэ дэгъу. Дунаир къэбарклэ зэрээп-хыгъэм ишлуагъэклэ, уахътэм къе-клурэ щыгъыныр къэбар лыгъэлэс амалхэми, Интернетми къащыхэб-гъэщын плъэкълэщт. Тетыгъор зиер модельерхэр ары пшлэми ухэуко-щтэп. Ныбжьэ зили, ныбжьыкли ахэм къалорэм дырагъэштэн фаеу мэхъу.

— Щыгъыныр сыд фэдэн фая?

— Адыгэ бзылфыгъэм ищы-гъын шхъэхыгъащэу щымытэу, нэплэгъур ымыгъэуыкълэу щытын фаеу къысщэхъу. Пкъышшолым щыгъыныр дешта, хъауми демы-

шта? Ащ джэнджэш угу къырегъахъэ.

— Мир, мыщ нахъ къытегуыцлэба.

— Цыфым ыпкъышшол идэхагъэ щыгъыным къыкълэгъэхын фае нахъ, щыкълэгъэу илэхэр къыгъэлгъэгонэу щытэп. Гухэкълэми, загъорэ тиныбжьы-клэхэм лъэпкъ психологиём димыштэ-рэ фэпаклэр къахэфэ. Шапхэм шло-кырэ щыгъыным цлэрыло урыхъунэу е цыфхэм агу нахъ уригъэхынэу щытэп.

— Студентхэм закыфэдгъазэмэ, хэхыгъэу щыгъын ялэ зыхъукълэ, зы-зэрафэпэщтым фэгъэхыгъэ Иофы-гъор зэшлохыгъэ хъуицта?

— Студентхэр — зыныбжьэ икъугъэ цыф. Зэфэдэу фэпагъэхэу еджаплэм къэкълонхэр къекълужырэн. Шхъадж итеплэ диштэу зифапэмэ дэгъу.

— Сыдэуицтэу уфэпагъэу универ-ситетым укломэ хъуицта?

— Университетхэр — лэжапклэ. Ащ узэрэклогът щыгъынри диштэу къыхэп-хымэ нахышлу. Джинс гъончэдэ пщыгъэмэ, непэрэ мафэхэмклэ емыклоп. Сыд фэдизэу фабэми, ныбжьыклэхэм

щтыгъэ. Непэрэ щыгъыным шэпхъэ гъэнэ-фагъэхэр илэх. Гуыцлэми пае, Иофышлэм узэ-рэклогър пшы-гъэу театрэм укло хъуиц. Ау концертим ар къекълурэп. Бзылфыгъэмклэ — джанэр, хулыфыгъэмклэ клэко зэпылгыр шлошэ дэгъу ащклэ. Пчыхъэ-зэхыхэм зы-щыплээн фэе щыгъыныр пшыгъэу уни-верситетым

апкъышшол къэзыухъумэщт щыгъын зыщалгъэмэ нахъ тэрэз. Ащ япсауныгъэ зэрэпхыгъэри къыдалгытэн фае.

— Сыд фэдэ щыгъыныр сыд фэдэ чыплэм къекълура?

— Ащи фэгъэхэнахъэ фае. Ар зэкълэми къадэхурэн. Адыгэ пшгъашгъэм саер щыгъэу джэныкълэм дахъэщтыгъэп. Хыакълэным, пшгъэшгъэ унэм арыхъэ зыхъукълэ зыщилэщтыгъэ. Пчгъэлупэр ыпхъэнкы зыхъукълэ джанэр щыгъы-

укъэклонри къекълурэн. Апэрэ курсым исхэм ащ фэдэхэр къахэфэх. Еджаплэр къызаухым пчыхъээха-хъэу ялагъэм шашыгъыгъэ джанэм-клэ къаглохэу мэхъу. Ахэм гуыцлэ-гъу уафэхъун, къекълурэм щыбгъэ-гъозэнхэ фае.

— Тхъауегъэпсэу! Уигухэлъы-шлэхэр къыбдэхъунхэу ифэтэлэ.

Сурэтым итыр: Унэрэкъо Мир.

Я 4 - 5-рэ нэклубгъохэм арытхэр зыгъэхызырыгъэр ДАУТЭ Анжел.

Непэ — урысые милицием и Маф

Щытхъу хэльэу илофшлэн егъэцаклэ

Милицием къулыкъу щыпхыныр кӕин ыкӕи щынагъо. Ар сэнэхъаткӕи къыхэзыххэрэр цыф бланэху албытэх. Ахэм япшгъэрылъ шъхьалэр цыфхэм яфитыныгъэхэр, общественнэ рэхъатныгъэр къэухъумэгъэнхэр ары.

Ильэс 13 хъугъу Лъэустэн Хъазрэт Мыекъопэ къэлэ милицием ипатрульнэ постовой къулыкъу ихъушъхьафыкӕыгъэ батальон водителъу Иоф щешлэ ыкӕи ипшгъэрылъхэр егугъуэ егъэцаклэ. Хъазрэт Адыгэ къэралыгъо университетым июридическэ факультет къуыдыгъ. 1998-рэ ильэсым къышгъэжъагъу милицием иструктурэ хэтэу мэлэжъ. Джыдэдэм ащ милицием истаршина звание ил.

— Жъалымыгъэр къызэтыригъэуцоныр, бзэджашлэхэр зэтырилъжэнхэр, правэм ыльэныкъокӕи хэбзукъоныгъу зэрэхъэрэр къыхэгъэщыгъэнхэр милицием илофшлэ ипшгъэрылъ, — ело Хъазрэт. — Республикэм щыпсэххэрэр ащкӕи къытцэгугъэхш, Адыгеим имилицие илофшлэхэм амалъу тилэхэр етхыылэнхш, цыфхэм ящынэгъончъагъэ къызэрэтыухъумэщтым тыпылтын фае.

Хъазрэт къызэриуагъэмкӕи, макъэ къарагъэлъуэ, Мыекъуапэ идэкӕыгъоху хъугъэ-шлагъэ къызыщыхъугъэхэм макӕох. Ежбыр машинэ рулым зэрэлусым емылтыгъу, сьд фэдэрэ зэхэфыни ахэлажъ. Анахыбъу макъэ къазэрарагъэлурэр унагъохэм къарыхухъэрэ бырсырхэм язэхэфын епхыгъэх.

— Гукъау нахъ мышлэми, пчыхъэ къэс тиадыгъэ клэлаклэхэм шэн дэйхэр къахафэху тарехыылэ, — ело Хъазрэт. — Чэщныкъом ешъогаеху паркым, дискотекэхэм ашэзаох, хъункӕи Иофхэр зэрэхъэх. Ахэм афэдэхэм сьд фэдизу уадэгущылагъэкӕи пфэгъукӕыгъэхэрэп ыкӕи пфэгъэщынэхэрэп. Анахъ къаигъу къытпэуцужхэрэр участкэм къэтэщэх, тадэгущылэ, ау ащи къыгъэуцуху пфэлэштэп. Сыда плэмэ зэ участкэм къэтшагъэр пчъагъэрэ къычлэфжъуи къыхэкӕи.

Сьд фэдизу илофшлэн мыпсынклэми, Хъазрэт къыхихыгъэ сэнэхъатым рыкӕгъожъу къыхэкӕыгъэп. Иофшлэн шлу елэгъу, зыхэт коллективым дэгъоу гурӕло, ежми шъхъэклафэ къыфашы. Милицием епхыгъэ сэнэхъатыр къыхихынымкӕи щысэтехыплъу илагъэр янэшъу Мэщфэшлу Ахьмэд ары. Ар дунаим ехыжыгъ, Тхьэм джэнэтыр къырет. Ащ уголовнэ

лхыхъоним иструктурэ хэтэу Иоф ышлагъ, майор звание илагъ.

Джырэ уахтэм Хъазрэт илофшлэгъухэм ащыщ нэбгырэ заулэ Чэчэн Республикэм къулыкъур къыщахынэу клуагъэху къытх. Арышъ, ахэм ыгу афэузы, зэкӕи псаоу къагъэзжынынэу афэлъало.

Хъазрэт тызэрэшигъэгъозагъэмкӕи, 2005-рэ ильэсым Налчык къыщыхъугъэ зэпэуцужым агъэклогагъэхэм ахэтгыгъ. Джащ фэдэу 2007-рэ ильэсым Чэчэным клуи, мэхихэ къулыкъур чанэу къыщыхыгъ. Зыфэгъэзэгъэ пшгъэрылъыр густыныгъэ фырилъу ыкӕи гъунэм нигъэсэу зэхифыныр шэнышлу зэрэфэхъгъэм ишлуагъэкӕи, илофшлэн псынклэ

къыфэхъуэ щылэныгъэ гъогум къырэклэ. Иофшлакӕклэ къы-

зэрэфэрэзхэр къызылотыкӕырэ щытхъу тхылъхэр мымакӕу къыфагъэшъошагъэх.

Хъазрэт гухэлъышлоу зыдыгыгъэхэм ащыщ званиеу илэм хигъэхъоныр, щытхъур ыдэжъу илофшлэн лъыгъэ-клотэныр.

Лъэустэн Хъазрэт илӕкӕклэ Хъалъэкъуае щыщми, янэ-ятэхэм ахэсэу Мыекъуапэ щэпсэху. Ятэу Руслъан фирмэу «Адыгпрогмстрой» Иоф щешлэ, янэу Марыет рестораным лут. Ышпыкъоу Анжелэ унагъо исэу сабый еплу. Ишъхъэгъусэу Зухрарэ ежбыр-рэ пшгъэшъжыкы цыклоу Раситэ зэдэплу, ар яцэнэрэ класым ис.

Адыгеим хэгъэгъу клоц Иофхэмкӕи и Министерствэ ыкӕи ащ хэхъэрэ подразделенихэм ялофышлэху зисэнэхъат хэшлыкъышхо физилэхэм, шлэныгъэ куурэ лэпэлэ-сэныгъэ зылӕлэхэм правопорядкэр гъэпытгъэнымкӕи ыкӕи бзэджэшлагъэхэм апэуцужыгъэнымкӕи пшгъэрылъ мыпсынклэу апашъхъэ итхэр гъэхъагъэ хэльэу сыдигъуи зэшлуахы, цыфхэр рэхъатэу псэунхэм пае афэлъэкӕыштыр ашлэ. Милицием и Мафэ фшл ахэм тафэгущло, псауныгъэ пытэ ялэнэу тафэлъало.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтым итыр: Лъэустэн Хъазрэт.

ЦЫФХЭМ ЯРЭХЪАТНЫГЪЭ КЪАУХЪУМЭ

Хэгъэгъу клоц Иофхэмкӕи Мыекъопэ къэлэ отделым истаршэ участковэ уполномоченнэу, милицием имайорэу Шъэоцлыкӕи Бислъан правэхъумӕкло органхэм защылажъэрэр ильэси 10 хъугъэ. 2007-рэ ильэсым МВД-м июридическэ институтэу Ростов-на-Дону дэтыр ащ къуухыгъ. Къалэу Мыекъуапэ общественнэ зыгъэлорышлэжынымкӕи икомитетэу N 7-м къыхиубытэрэ шъолъырым щызэхэщэгъэ участкэм Иоф щешлэ. Пстэумкӕи ащ нэбгырэ мини 10-м еху щэпсэу.

Бислъан зэрилытэрэмкӕи, ежъ къыгъэгъунэрэ шъолъырым рэхъатныгъэ илэу цыфхэр щыпсэунхэм, бзэджэшлагъэхэр щызэрамыханхэм илофыгъохэр зехъэгъэнхэр ипшгъэрылъу щытышъ, ащ пае цыфхэм нахыбэрэ ахэхъанхэ, адэгущылэнхэ, шъолъырым щыпсэухэрэм нэлуасэ афэхъунхэ фае ыкӕи ащ тетэу ялофшлэн зэхэщэ. Ащ ишлуагъэкӕи участкэу зыщылажъэхэрэм бзэджэшлэгъэ хылыгъэхэр щызэрахъэху къыхэкӕырэп. Къыткӕхъуэхэр ныбжыкӕлэхэм нахъ лъэшэу Иоф адэшлэгъэн, ахэр урамым къытешыгъэнхэм, спортым пыщагъэ шыгъэнхэм мэхъаншхо етыгъэн фаеу Шъэоцлыкӕи Бислъан елыгътэ. Милицие участкэм илофшлэлэ гурит еджа-

плэр зычлэт унэм хэтышъ, клэ-лэеджакӕохэм нахыбэрэ алу-клэнху ахэм амал ял. Зэралоу, бзэджэшлагъэ къэмыгъэху-гъэным пае профилактикэ Иофшлэныр гъэлъэшыгъэн фае. Бислъани илофшлэгъухэми а

шапхэр зыщагъэгъупшэрэп ыкӕи ащ тетэу участкэм Иофшлэныр щызэхэщэ.

Апэрэмкӕи къызэрэпшлэ-шыштытм фэмьдэу милицие участкэхэм ащылажъэхэрэп псынклэу зэшлохыгъэн фэе Иофыгъохэм арихыылэху макӕлэп къызэрэхэкӕырэр. Ащ фэдэ Иофыгъохэм язэшлохын гъэ-

псынклэгъэнымкӕи лъэшэу ишлуагъэ къарегъэкӕи Мыекъопэ къэлэ ОВД-м милицие участкэхэм Иоф адэшлэгъэ-нымкӕи иотдел ипашэу, милицием иподполковникэу Хъокӕи Къэлпъан. Ащ лъэшэу зэрэфэрэзэр Бислъан игуапэу хигъэу-нэфыкӕыгъ.

Шъэоцлыкӕи унэгъо дахэ илэу Мыекъуапэ щэпсэу. Ежбыр-рэ ишъхъэгъусэрэ клэлитлу зэдэплу. Нахыжъу Амир ильэ-сищ, Тимур ильэсэрэ ныкӕорэ аныбж. Пшлэхэнэп аныбж икӕумэ, ахэри ятэ игъоу теу-уонхэкӕи. Адыгэ шэн-хэбзэ дахэхэм арыгъуазэхэзэ ахэр апӕунхэм ны-тыхэр яшпыпкъэу пылтых.

Зигугъу къэтшыгъэ Бислъани, ащ илофшлэгъухэми, зэкӕи милицием къулыкъу щызыхыхэрэми ямэфэкӕыкӕи тафэгущло, республикэм ирэхъатныгъэ щылакӕи гъэпытгъэ-ным тапӕкли ялахышлу хашы-хъаным тыщэгугъы.

ЕЛБЭШЭ Руслъан.

Сурэтым итхэр: (сэмэгумкӕи укыкӕызэ) старшэ участковэ уполномоченнэу Шъэоцлыкӕи Бислъанрэ еджаплэм велоспортымкӕи итренерэу Евгений Хабибулинымрэ.

Льэпкь театрэм шмафэхэр

Мы мафэхэм театрэм репетициехэр игьэклотыгъэу шыреклокых. Я 74-рэ илээс кьэгъэ-льэгъоныр чьэпыогъум иапэрэ клэлэныкыо «Театрэр — клэлэныкыо апай» зыфиорэ Иофтхьабзэмккэ едгъэжыагъ. Нарт Шэбатныкыорэ нарт Саусырыкыорэ яхьыллэгъэ пшысэхуэ эпосым кыыхэхыгъэхэр кьэдгъэ-льэгъуагъэх, ашлогъэшлэгъонэу яплыгъэр бэ. Спектаклэхэм агу етыгъэу ахэлэжыагъэх артистхуэ Джолэкъо Рэщидэ, Ацумыжъ Тембот, Гьонэжыкыо Асыет, Жьудэ Аскэрбий, Къэбыхъэ Анзор, Хьакъуй Андзаур, Джымэ Заремэ, Бэгъушъэ Анзор, Бэгъ Алкъэс, Ахьмэт Артур, Нэхэе Адамрэ Мэрджанэтрэ, Болэкъо Адамэ, Мурэтэ Рустэм, Шыхьостэнэ Заремэ, Клубэ Адамэ.

Апшэрэ классхэмрэ училищхэмрэ яеджаклохэм апае классикэм кыыхэхыгъэу Мольтер икомедие цлэрылоу «Тартюф» театрэм шыкыуагъ. Изпэсэныгъэ-шхо зыхэлэ артистхуэ Зыхъэ Заурбий, Кукэнэ Муратэ, Зыхъэ Мэлайчэт, Уджыхуэ Марыет, Хьакъуй Аслан роль гъэшлэгъонхуэ спектаклэм кыышашыгъэхэр еплыгъэхэми агу кызырэнэжышхэм уехьырэ-хышэнэу шытгъэ.

Нартмэ яхьыллэгъэ спектаклэхэр Мыекъуапи имызакъоу, республикэм инэмккэ чыплэхэми ащеплыгъэх. Ахэр Краснооктябрьскэ псэуплэр, Красногвар-

дейскэ районмккэ Хьатикъуаерэ Садовэмрэ. Литературнэ-драматическэ композициеу «Сидыгабз» зыфиорэр Тэхутэмкыуае, Инэм, Адыгэкъалэ ашыкыуагъ. Адыгабзэр шлу ягъэлэгъуэгъэнымккэ, ащ идэхэгъэрэ илэшлугъэрэ зэхягъэшлэгъэнымккэ театрэм Иофышхоу ыгъэа-клэрэм пае разэ зэрэхуэхэрэ кыгъало, кыгъатхы.

Илээс кьэгъэ-льэгъоным иегъэжыаплэ тефагъ гушлуагъоу кыгътлыгъэсыгъэр, ар артист цлэрылоу, Адыгеим итеатралнэ Иофышлэхэм я Союз итхьаматэу Зыхъэ Заурбий Зэкъошныгъэм иорден кызырэфэгъэшхошагъэр ары. Ащккэ Заурбий тыфэгъушлэгъэ, еж имызакъоу, театрэмккэ, кыгъот илофшлэгъухэмккэ ар шытхуэгъэу, творческэ гъэхьагъэхэм яшыхьат лъаплэу зэрэщыгъэр тигуапэу хэтэгъэунэфыкы.

Усаклоу, драматургэу Къуекъо Налбий итворчествэ фэгъэхьыгъэ зэхьэхуэ Москва Адыгеим ипредставительствэу Урысыем и Президент джэ шылэм мыбжыкхэ шызэхашагъэм Зыхъэхуэ Мэлайчэт, Заурбий, Кукэнэ Муратэ хэлэжыагъэх. Къуекъо Налбий театрэм ныбджэгъушлоу илагъ, ипсесэ заулэ гъэхьагъэ хэлэу шыкыуагъ. Гум кьэккыжыкх гупшысэ куу зыхэлэ спектаклэ гъэшлэгъонхуэ «Тятэжымэ яорэдхэр», «Псым ыхьырэ йуашгъэр», «Пшы-оркэ заор», «Саусырыкыо имашло», «Шлэ-

ожыемрэ цлэунэжымыр». Театрэм ыгъэуцушхэм ашыц «Нарт джэгуклэхэр». Арышгъ, епэсыгъэ шыпкыэу, атефэу а пчыхъэхьахьэм тиартистхэр хэлэжыагъэх. Джащ фэдэу чьэпыогъум ыккэм тиартист цлэрылоу Кукэнэ Муратэ фэгъэхьыгъэ зэхьэхэ мыщ шылагъ. Театроведэу Шхьэлэхэо Светлана актерым итворческэ гъогу игьэклотыгъэу кытегушылагъ. Адыгабзэкли урысыбзэкли Муратэ сэмэркыушхо хэлэу пычыгъохэр кышыгыгъэх, гитарэр дилыгъэу ордэхэр кылуагъэх. Куканэр зыхэт спектаклэхэр

жыккылу Исуп Тимур ыгъэуцу-гъагъ, ау маккэ кызырэдгъэлэгъуагъэр. Тимур джы спектаклэр егъэуцужыкы, бэрэ пэмьлэуи хьазыр хушцт. Джащ фэдэу «Лэнатлэм игъэрхэр» (Ч.Мурат) зыпкы рагъэуцожыкы, «хэупху-хьажыкы». Ккэу дгъэуцушхэм ашыц испан классикэу Сервантес ироман техыгъэу Е.Шварц ытхыгъэ пьесэу «Дон Кихот» зыфиорэр. Шьугу кьэдгъэккыжыкы 1976-рэ илээсым Ленинград театралнэ институтыр кышызыухыгъэгъэ адыгэ студием диплом Иофшлагъэккэ мыр зэрэ-щагъэуцуцгъагъэр, гъэхьагъэ

ведением хэлэхэмэ, елолланлэ имылуэ, кьэплэгъыжын фае. Джащ фэдэу «Дон-Кихотыр». Етлани актер труппэм мыр кьеккылуэу шыт, еплыхьэрэми ашлогъэшлэгъонышхуэ тэгугъэ.

Театрэм адыгабзэккэ пшысэ зышамыгъэуцугъэр бэшлагъэ. Джы а лъэныкыом тыналэ тетэу спектакль дгъэхьазырышцт. Тхаклоу Хьунэго Саидэ кытфыхыгъэ пьесэм «Мээ пшыс» цлэу фишлыгъ. Район гупчэхэм, къуаджэхэм кьащидгъэлэгъошцт, еджэккэ цыккылухэм яныдэльфыбзэккэ зэхьахьцт пшысэм зэригъэушлэгъошхэм, кызырэшхьа-пэщтым техьырэхьышжыкырэп.

Тирепертуар зэрэщыгъэу плэми хьунэу кьэнэжыкы. Театрэм Иофшлэгъэшхоу «Мэдэя» зыфиорэмккэ пчыхъэ спектаклэхэр шэклогум и 11-м етэгъажыкы. Илээс кьэгъэ-льэгъоным кыккэлоу «Лэнатлэм игъэрхэр», «Шьузабэхэр» (Ч. Мурат), «Сомэ мин 600»-р (А. Шэртан), «О ситхэ, кысфэгъэгъу» (Ч. Пэрэныкы), «Нысхьап» (А.Хьакъуй), «Шапсыгъэ пшышэр» (Т. Клараш, А. Курашын), «Псэ-лыхьохэр», «Дэхэбаринэ ихьа-ккэ» (Е. Мамый), «Тыкэсыжыкы» (М. Думэн), «Тартюф» (Мольер), «Герострат» (Г. Горин) зыфиохэр кьэдгъэлэгъошцхы.

Шэклогум Краснодар театралнэ фестивалэу «Кубань театралная-2010» зыфиорэр шыкылошцт. Ащ зэрифэшъуашуэ театрэр зэрэхэлэжышхэм те-гъэпсыхьагъэу зытэгъэхьазыры. Кьэдгъэлэгъошцыр Нэтхьо Къадыр адыгабзэккэ ытхыгъэ трагедиеу «Мэдэя» зыфилоу режиссерэу Тхьаккыуэщэ Налбий ыгъэуцугъэр ары. Зэккэ плэми хьунэу театрэм иартистхэр мыщ хэлэжыкы. Мээ заулэккэ узэккэ-лэгъэжымэ, спектаклэр Краснодар кышыцдгъэлэгъуагъ, цыфхэм агу зэрэрихыгъэм тышчыгъуазэш, джыри бэу кызырэккэлошцхэм тыцхьэ тель.

Творческэу, зэхэцэн Иофгъоу театрэр зыпылтын, зылылэсын фаер бэ. Ау зэккэми апшэ хьурэр Льэпкь театрэм адыгабзэккэ Иоф зэришлэгъошцыр ыккэ Иоф зыдишлэгъошцт пьесэхэр ухьазырыгъэнхэр ары. Художественнэ ккэлоу лъэш зилэ спектаклэхэр мы илээс кьэгъэ-льэгъонэу тызэхьагъэми кызыр-тышцхэм шэч хэлэп.

ШЛЭХАПЛЭЖКЪО Къэсэй.
Театрэм литературнэ Иофыгъэхэмккэ ипаш.

Сурэтхэр тэзыхыгъэр Ем-тыль Нурбий.

икъоу зымылэгъухуэ Москва шеджэхуэ е Иоф зышлэу дэс ныбжыккэхуэ кьеккэлолагъэхэр творческэ зэхьахэм разэ рыхуэгъэх.

Иоф зыдашлэгъэхуэ ашыц «Остров сокровищ» (Р.Стивенсон) зыфиорэр. Илээс зышыплыккэ узэккэ-лэгъэжымэ, мы спектаклэр Москва театралнэ институтыр кышызыухыгъэ режиссер ныб-

хэлэу Мыекъуапи кызыр-щагъэлэгъуагъэр. Зэгорэм кьа-шыгъэ спектаклэм сыда кызы-ккыфагъэзэжыкырэ плэмэ, ащ иджэуапи шыц. Театрэхэм шэнэу ачлэл хьугъэ ыпэккэ агъэуцугъэ спектаклэхэм, ишыккыгъэу алы-тэмэ, кьафагъэзэжыкы. Лъэхьанэу тызыхьэтым Иофыгъохэм уналэ атеозыгъэдзэн гумэккэ-гупшысэр, идеер бэшлагъэу атхыгъэ произ-

ЧЫФЭХЭР

Газым ыуасэ кьатыжыырэп

Тызыхэт илээсым ичъэпыогъу и 28-м ехьулэу зэрэщытыгъэмккэ, чылопсым кыгытэ газу Адыгеим икоммунальнэ комплекс хэхьэрэ организациехэм агъэстыгъэм ыуасэккэ чыфэу зэтеуагъэр сомэ миллион 122-м ехьугъ. Чыфэу ыпэккэ ателгыгъэм тызыхэт илээсыр кызы-хьагъэм кышыублагъэу сомэ миллион 8-м ехьу хагъэхьагъ. Кошхьэблэ ыккэ Джэдэ районхэм кьатыжыкы фэе чыфэу ателыкы сомэ миллион 15-м ыккэ 17-м анэсыгъ. Илээсыр кызы-хьагъэм кышыублагъэу мы районитум чыфэхэм хахьоу афашыгъэр со-мэ миллион 3,6-рэ ыккэ миллион 1,6-рэ.

Мыщ дэжыкы кышылогъэн

фае Кошхьэблэ ыккэ Джэдэ районхэм икоммунальнэ комплексхэм ахэхьэрэ предприятиехэм банкротствэм ехьыллэгъэ Иофыгъохэр зрашчырагъэжыгъагъэхэр. «Истыхьэгъэ» предприятиехэм ачыллэгъэ Кошхьэблэ районм ЖКХ-м и МУП-у «Майский» зыфиорэмрэ ЖКХ-м и МУП-у «Дмитриевское» зыфиорэмрэ, Джэдэ районм и МО-у «Джэдэ кьоджэ псэуплэр» зыфиорэм и МП-у «Теплосети» зыфиорэр зэхашагъэх.

Газыр афэтлупшыгъэным фэжээнхэм ыпэккэ предприятияккэу зэхашагъэхэм зэзгыныгъэ зэфыштыккэхэм яхыгъэ Иофыгъо заулэ псынклэу зэшлуахын

фэзгъэ. Ау районхэм икоммунальнэ комплексхэм ипредпри-ятиехэм класэ охуфэккэ а Иофыгъохэр зрахьагъэхэп ыккэ ащ ыпкы кыккэу унэхэм якъэгъэфэбэн зырагъэжыкы фэе плалэр аукъуагъ.

Чъэпыогъум и 29-р ыккэ шэклогум и 1-р ары нылэп ООО-у «Адыгрегионгазымрэ» Кошхьэблэ ыккэ Джэдэ районхэм икоммунальнэ комплексхэм ипредпри-ятиехэм гъэстыныпхьэ шхуантлэр афэтлупшыгъэным ехьыллэгъэ зэзгыныгъэхэм заккэ-лэгъэхэр.

Ау джы кызынэсыгъэм зэхэ-фыгъэп Джэдэ районм ит пос-селкэу Гончаркэм дэт унэхэм фабэ алэккыгъэхэрэ котельнэм

епхыгъэ Иофыгъохэр. Газыр алэккыгъэхэрэ организациемрэ МО-у «Джэдэ кьоджэ псэуплэм» и МП-у «Жилкомсервисмрэ» (ар «истыхьагъ») зэдэшлыгъэгъэ зэзгыныгъэм зэригъэнафэрэмккэ, поселкэу Гончаркэм дэт котельнэр ары газым кыыхэшыплэу илэр. Арэу шытми, мы котельнэр нэмккэ юри-дическэ лицэ горэм ратыжыкыгъэу, е ибаланс хагъэхьажыкыгъэу зыгъэнфэрэ документ горэ, е газыр алэккыгъэхьагъэным ехьыллэгъэ зэзгыныгъэм мы ко-тельнэр хэгъэккыжыкыгъэным кызырэккэ-лэгъэлухэрэ кызы-лэуыкырэ псымэ гори тиоб-ществэ кыккэ-лэгъэхьагъэп. Джащ фэдэу поселкэу Гончаркэм дэт

котельнэм газыр фэтлупшыгъэ-ным пае хэушхьафыкыгъэу зэ-згыныгъэ ащ дэшлыгъэн фаеу зыгъэнфэрэ псымэ ООО-у «Адыгрегионгазым» кыфагъэ-хыгъэп.

Джы МО-у «Джэдэ кьоджэ псэуплэм» и МП-у «Жилкомсервисм» иадминистрация а ко-тельнэм газу лэккыгъэхьагъэм ыуасэ кьатыжыкы фэе ар муниципальнэ образованием имыежыкы ылозэ.

Джэдэ районм иадмини-страция, Джэдэ район проку-ратурэм ыккэ Адыгэ Республи-кэм и Прокуратурэ пчыагъэрэ за-фэдгъэзагъэ нахь мышлэми, мы кыныгъом изэшлэхын чыплэм икошкыкыгъэп.

ООО-у
«Адыгрегионгазым»
инпресс-кыулыкыу.

ТИГУМӘКІХӘМ КЪАФӘТӘГЪЭЗЭЖЫ

Зы мафәм зэхарэмышцәх

Пчыхьэзэхәхьәхәр, концертхәр, спектаклэхәр а зы мафәм Мыекьуапэ зэрәщыкӀохәрәм фэгъэхьыгъэ тхыгъэхәр тигъэзет зәп кы-зэрәхәтыутыгъэхәр. ТызыгъәгумәкӀырэ юфыгъомэ зэхьокӀыныгъэшлүхәр зәрафәмышьхәрәм фәшӀ икӀәрыкӀәу кьафәтәгъэзэжы.

Шәклогум и 11-м Адыгэ Республикэм и ЛъапкӀ театрә спектаклӀ гъәшӀгъон щыкӀошт. Натхьо Къадыр ипсесэ техыгъәу «Мәдәя» зыфилоу режиссерәу ТхьакӀумәшә Налбий ыгъәуцугъәр пчыхьәм кьагъәлӀгъошт.

Республикә филармонием симфоническә оркестрәм иконцерт щеплгы зышӀоигъор макӀәп. АР-м и Камернә музыкальнә театрәу Хьанәхьу Адамә ыцӀә зыхьырым цыфмә лӀәшәу агу рихьырә мюзикләу «Ослеппенные» зыфиорәр щыкӀошт.

Искусствәр зикӀасәхәр шәклогум и 11-м тыда зыдәкӀоштхәр? Узыхәдән зэрәщыӀәр дэгъу шъхьәе, сыда а зы уахьтәм зәтәфәхәу ащ фәдә зәлүкӀәгъу гъәшӀгъонхәр зыкӀызәхәшхәрәр?

Театрәхәр, оркестрәхәр зәмынәкьокӀунхәу тӀорәп, ау ар зәнәкьокьу шыкӀәмә адиштәрәп. «Тә кытәнәкьокьунхә альәкышцәп» зыӀорә пащәхәми талокӀәш, гупшысәу тагъәшырәм тегъәгумәкы. ЗәрәхьүрмәкӀә, ЛъапкӀ театрәм иартистхәр Камернә музыкальнә театрәм ипчыхьэзэхәхьәхәм яплъынхә

альәкышцәп. Симфоническә оркестрәм хәтхәми ежъхәм анәмыкӀ альәгъунәу уахьтә яӀәп, искусствәр зикӀасәхәри «альәхьәх».

Мыекьуапэ Москва е Санкт-Петербург фәдгәдәрәп. Къәләшхоп тызидәсыр. Сыда культурәм иӀофышӀәхәр зәупчыжъхәу а зы мафәм зәлүкӀәхәр зәхәмышцәмә шышӀышцъыр? Москва джырәблагъә радиомкӀә кытыгъәм тшӀогъәшӀгъонәу тедәлүгъ. Зәфәдә театрәхәм яспектаклэхәр зы мафәм кьамыгъәлӀгъонхәм пылгы. Театрәхәр, оркестрәхәр зәлӀәрәкӀош, ятворчествә зыщарәгъәгуаз.

Культурәмрә искусствәмрә пӀуныгъә мэхьанәу яӀәм зыкыӀәтәу тәлгытә, ау пчыхьэзэхәхьәхәм, концертхәм язэхәшкӀохәр республикәм икӀәлә шъхьәӀә иӀофыгъомә язытет амыгъәгумәкыхәрәм фәдәх. Концертхәр, спектаклэхәр цыфмә афызәхәшхәмә, яшӀоигъоныгъәхәри кыдарәлгытәх. Джашыгъум культурәм иунәхәм цыфәу ачӀәхьәрәр нахьыбә хьушт, искусствәм шӀуагъәу кытфихьырым хәхьошт.

Артистхәр пчәгум кызыщиҳьанхәм сыда зәгупшысәхәрәр? ГумәкӀәу яӀәр хәтә зәраӀошцъыр? НәгъәупӀәпӀәгъухәр агъәфәдәхәзә зәлгышлӀәжъхәу, яӀәпӀәсәныгъәкӀә цыфхәр агъәгушӀо ашӀоигъоу япыӀәгъу зәфәхьхәу бәрә зәрәтлӀәгъухәрәм тегъәгушхо.

Сурәтым итхәр: дунаим шыцӀәрыӀо ансамбләу «Налмәсым» икӀәшъуакӀохәм концертым зыфагъәхьазыры.

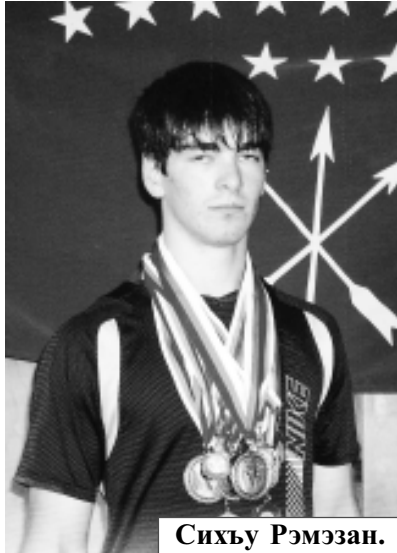
СПОРТ ЗЭНӘКЪОКЪУХӘР, МЕДАЛЬХӘР

Адыгеир — чемпион

«Адыгэ макъәм» кызырәхиутыгъәгъәу, спортымкӀә зәлүкӀәгъухәу Анапэ пэгъунәгъу псәупӀәу Цукьо шыкӀуагъәмә Урысыем и Къыблә шӀольыррә Темыр Кавказымрә ахәләжъагъәх. Спорт лӀәпкӀ 18-кӀә командәхәр зәнәкьокьугъәх.

Тішү Анзор.

Сиху Рэмзан.

Джымыкьо Айдәмыр.

Адыгэ Республикәм ихәшыпкыгъә командә спорт лӀәпкӀ 12-мә иухьазырыныгъә кьащигъәлӀгъәгуагъ. ВолейболымкӀә, баскетболымкӀә, кушъхьәфчә спортымкӀә бзылгыфгыгъә ыкӀи хьульфыгъә командәхәр Адыгеим ыцӀәкӀә зәлүкӀәгъумә ахәләжъагъәх. ЗәлүкӀәгъумә Абхьазымрә Къыблә Осетиимрә яспортсменхәми яухьазырыныгъә кьащәгъәлӀгъәгуагъ. Республикәхәм язәнәкьокьухәм Адыгеим апәрә чыпӀәр кьащыдихыгъ. Дагъыстан, Абхьазыр, Чечәныр, Къәбартәе-Бәлкъарыр, Къыблә Осетиер тикомандә ыуж кынагъәх.

Адыгэ Республикәм икомандә спорт лӀәпкы 6-мкӀә апәрә чыпӀәр кыфагъәшӀошагъ. Атлетикә онтәгъумкӀә, футбол цыкӀумкӀә, атлетикә псынӀкӀәмкӀә хьуль-

фыгъәхәм ыкӀи бзылгыфгыгъәхәм, волейболымкӀә — хьульфыгъәхәм, урым-рим бзнакӀәмкӀә тикомандәхәр атекӀуагъәх.

ДзюдомкӀә, баскетболымкӀә — бзылгыфгыгъәмә, кушъхьәфчә спортымкӀә — хьульфыгъәхәм, шахматхәмкӀә тикомандәхәр ятӀонәрәх. СамбәмкӀә, художественнә гимнастикәмкӀә, кушъхьәфчә спортымкӀә — бзылгыфгыгъәхәр, волейболымкӀә бзылгыфгыгъәхәр ящәнәрәх.

Купәу зыхәтхәм чемпион ащыхьугъәхәр: Тішү Анзор, самбо, анәхь онтәгъумә ашыш, ШӀэоцӀыкӀу Рустам, кӀ 73-рә, ШӀэоцӀыкӀу Айдәмыр, кӀ 81-рә, дзюдо. Урым-рим бзнакӀәмкӀә Бәгугъә Расул, кӀ 55-рә, Ахьмәд

Хаджимурадов, кӀ 60, Нарик Григорян, кӀ 74-рә, Аскәлә Рустам, кӀ 96-рә.

Атлетикә онтәгъумкӀә Джымыкьо Айдәмыр, кӀ 77-рә, Сиху Рэмзан, кӀ 85-рә. Атлетикә псынӀкӀәмкӀә Бородин Антон, Станислав Широковыр, Андрей Шабановыр, Къәрдәнә Мурат, Ростислав Епонишниковыр, Виталий Власовыр, Елена Ермолинар, Карина Ковтун, Анастасия Хакало.

Олег Вострухиныр шахматист анәхь дэгъукӀә алгытагъ.

Гъәхьагъә зышӀыгъә спортсменхәм, Адыгэ Республикәм шытхьур кыфзыхьыгъә командәмә тафәгушӀо. Къыдахыгъә медальхәмкӀә Адыгеим ыцӀә спортышхом щәӀәтыгъ.

НәкӀубгъор зыгъәхьазырыгъәр ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.

КӀӘЛӘЩЫКӀУ
ФУТБОЛЫР

Дэгъоу ешӀагъәх

Урысыем икӀәлә-цыкӀу футбол командәхәу 1998 - 1999-рә ильәсхәм кьәхьугъә кӀаләхәр зыхәтхәр Шытхьалә шызәнәкьокьугъәх. Адыгэ Республикәм икомандәу Александр Вольвач зипащәм ятӀонәрә чыпӀәр зәнәкьокьумә кьащыдихыгъ.

Краснодар, Махачкала, Мыекьуапэ, нәмыкӀ кьаләмә якомандә 12 Шытхьалә шызӀәлүкӀагъәх. Апәрә чыпӀәр бысымхәм ахьыгъ, ятӀонәрә чыпӀәр, Кубокыр, медальхәр, шытхьу тхыльхәр Адыгеим ифутболистмә кьафагъәшӀошагъәх.

Тифутболистәу Іащә Анзор кьәлапчәм Іәгуаор гьогъу 11 дидзи, «Бомбардир анәхь дэгъу» зыфиорә шытхьуцӀәр кыфаусыгъ. Тикомандә хәтәу Михаил Кобозевыр футболист анәхь дэгъукӀә зәхәшакӀомә алгытагъ. Ахәми хәушъхьафкыгъә шӀухьафтынхәр кьафашӀыгъәх.

Зэхәзышагъәхәр:
Адыгэ Республикәм и Къэралгыбо Совет — Хасәр, иминистрәхәм я Кабинет

Къыдзыгъәкырәр:
Адыгэ Республикәм лӀәпкӀә ЮфхәмкӀә, Іәкыб кьэралхәм ащыпсәурә тилӀәпкьәгъухәм адыряӀә зәпхыныгъәхәмкӀә ыкӀи кьәбар жьугъәм иамалхәмкӀә и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскәр, 236

Редактор шъхьәӀәр

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

Редакциер зыдәшыӀәр:
385000,
кӀ. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскәр,
197.

Телефонхәр:
приемнәр:
52-16-79,
редактор шъхьәӀәм иапәрә
гуадзәр:
52-49-44,
редактор гуадзәр-пшӀәдәкыжъ зыхьырә секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъәр:
Урысые Федерацием хәутын ЮфхәмкӀә, телерадиокъәтынхәмкӀә ыкӀи зәлгышӀәсыкӀә амалхәмкӀә и Министерствә и Темыр-Кавказ чыпӀә гъәлорышӀанӀ, зәраушыхьатыгъә номерыр
ПИ №10-3892

Гъәзетым кыхиутыхьәрәм мышгыпкьагъәу кьахафәхәрәмкӀә кьәзытхыгъәхәм пшӀәдәкыжъ ахьы. Кьатхәхәрәмрә гъәзетым шылажъхәрәмрә яеплгыкӀә зәтәмыфән ылгәкышцә. Гъәзетәджәхәм кытфагъәхьырә тхыгъәхәр зәхәтфыхәрәп ыкӀи кьәзытхыгъәхәм аӀәкӀәдгъәхьажыхәрәп.

Зыщыхаутырәр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кӀ. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскәр,
268

Пчәагъәр
4669
Индексхәр
52161
52162
Зак. 3074

Хәутыным узшыкӀәтхәнәу шыт уахьтәр
Сыхьатыр 18.00
ЗышыкӀәтхәгъәхә уахьтәр
Сыхьатыр 18.00